

פורום נשות ומשפחות משרתי הקבע – מלחמת "חרבות ברזל"

25.12.2023

י"ג בטבת תשפ"ד

הנדון: הכרה, סיוע והשוואת זכויות לנשות ומשפחות משרתי הקבע בעת חירום

במסגרת מסמך זה בכוונתנו להבהיר את החשיבות והנחיצות בהכרה, סיוע והשוואת כלל התנאים והזכויות של נשות משרתי הקבע לתנאים של נשות משרתי המילואים בעת חירום.

נשות ומשפחות משרתי הקבע נרתמות למען ביטחון המדינה בשגרת חיייהן אך מלחמת "חרבות ברזל" זעזעה את השגרה המוכרת. גם מי שחוותה בעברה מבצעים ומלחמות (לבנון השנייה, צוק איתן, שומר חומות וכו') מרגישה שהפעם זה אחרת. הפגיעה בשגרת החיים הינה גורפת בכל משפחות המשרתיים בצה"ל - חוצת אופי שירות, תפקידים ודרגות. נשות ומשפחות משרתי הקבע משלמות מחירים כבדים ברמה הזוגית, הנפשית, כלכלית, משפחתית ותעסוקתית.

גם נשות משרתי המילואים מאז ה 7.10 מצאו את עצמן ללא בן זוגן מחזיקות את הבית עם כל המורכבויות והקשיים. אנו רואות את ההתמודדות שלהן ורואות בהן שותפות לדרך, בדיוק כפי שבני זוגנו צועדים כעת כתף אל כתף, אנו חולקות אורח חיים כמעט בלתי אפשרי של "משפחה במדים". המדינה וצה"ל הבינו את חשיבות מתן סיוע כלכלי ותעסוקתי והחלו לפעול בכדי למלא את הצרכים של משפחות המילואים. יש להמשיך ולטפל בכל רובד של פגיעה וקושי ולהגיש להן סיוע במהירות כדי לחזק את הרוח והעמידה האיתנה מול הקשיים והמשברים שבבית.

בזמן שההכרה והסיוע מופנים לנשות ומשפחות משרתי המילואים – מועברים ומקודמים חוקים לסיוע, מוקמות קרנות ומתוכננות תכניות מקיפות לסיוע, ומגוון יוזמות אזרחיות, נשות ומשפחות משרתי הקבע נשכחו מאחור. **הקושי וההתמודדות עם האתגרים והמורכבויות המשפחתיות במלחמה זהה, אך זכויות נשות משרתי הקבע לא שוות לאלו של נשות משרתי המילואים.** לדוגמה: כיום, נשות משרתי המילואים להן ילדים מתחת לגיל 14 זכאיות ע"פ חוק ל"שעת מילואים" שהיא שעת היעדרות מהעבודה. הוקמה קרן סיוע מיוחדת לפיצוי על אובדן הכנסה בגין היעדרות בן הזוג ועוד.

היכולת שלנו נשות המשרתיים – במילואים ובקבע לשמור על בית שיש בו שקט נפשי וכלכלי וללא דאגות הינה העוגן של בני זוגנו המגויסים למלחמה. כדי לבצע את תפקידם הם צריכים לדעת שהבית שלהם עטוף ומוחזק, בדיוק כפי שדרוש להם אפוד או תחמושת.

בסקר שהופץ בקבוצת הפייסבוק "מאמאקבע" המאגדת את נשות משרתי הקבע נבחנו מצבן של נשות משרתי הקבע במהלך מלחמת 'חרבות ברזל'. על הסקר ענו למעלה מ 1,100 נשים (תוך מספר שעות!). לסקר ענו בנות זוג של משרתי קבע ממגוון רחב של תפקידים, אופי שירות, דרגות וחילות. למעלה מ 90% מהנשים שענו יש להן ילדים. **להלן עיקר ממצאי ניתוח הסקר:**

בפן הנפשי והרגשי:

- 85% מנשות משרתי הקבע דיווחו על פגיעה משמעותית בשגרת חיייהן מאז תחילת המלחמה
- 64% מהנשים ציינו קושי נפשי ורגשי כדבר שהכי משמעותי שהשתנה מאז המלחמה
- 30% העלו צורך בסיוע ותמיכה נפשית ורגשית להן ולילדיהן

בפן הכלכלי והתעסוקתי:

- 72% מנשות משרתי הקבע שהשתתפו בסקר העלו צורך בסיוע ועזרה כלכלית לתפעול הבית
- 32% מהנשים דיווחו על קושי מול מקום עבודה - לא קיימת הבנה לקושי ועידוד לעבודה היברידית
- 34% מהנשים ציינו שהחלת חוק "שעת מילואים" עליהן בשת חירום יהווה עבורן סיוע משמעותי

פורום נשות ומשפחות משרתי הקבע – מלחמת "חרבות ברזל"

- 25% מהנשים דיווחו על פגיעה בהכנסה שלהן – שכירות ועצמאיות

נושאים נוספים:

- 15% מהנשים מציינות כי הן צריכות הקלות במוסדות אקדמאיים
- 11% מנשות משרתי הקבע ציינו כי הארכת חל"ד ושימור זכויות לעובדת לאחר לידה בחל"ת תסייע להן באופן משמעותי

את הסקר ליוו שיתופים של נשים שעוצמת הקושי שהן חוות זועקת בכתיבתן.

ניתוח הסקר מציג אתגרים משמעותיים בהתמודדות עם שגרת החיים מאז ה 7.10 בהיבט הנפשי, הכלכלי והתעסוקתי. בהתבסס על הסקר ומתוך הבנת ההשלכות של הפגיעה שכבר מתרחשת וזו שעוד שעתידה לקבל ביטוי בהמשך הדרך, **אנו דורשות בשם נשות משרתי הקבע בתקופת חירום זו לקבל הכרה מלאה וסיוע ברמה החוקית והמדינית כמו נשות המילואים. להלן ריכוז דרישותינו לסיוע בתקופת מלחמת "חרבות ברזל" וכל זמן שימשך מצב החירום, כלל הדרישות רלוונטיות לבנות או בני זוג של משרתי קבע:**

1. שוויון בין משפחות המילואים לקבע:

- מתן הכרה ושינוי טרמינולוגי תפיסתי ל"נשות המגוייסים" - שינוי מינוח מ"נשות משרתי המילואים" ל"נשות המגוייסים" – כולנו מגוייסים! משפחות המילואים והקבע. בהבדלה בין האוכלוסיות יש פגיעה במורל ותחושת שקיפות בקרב משפחות משרתי הקבע. אנו מבקשות שהצבא, המדינה והרשויות המקומיות והאזרחיות יכללו את נשות משרתי הקבע תחת מעטפת התמיכה והסיוע גם בפועל וגם באופן ההתייחסות הפורמלית בפרסומים. לבחירת המילים הנכונות יש השפעה משמעותית וחשובה מאוד גם בהיבט הרגשי של הכרה ונראות;
- תכניות סיוע, קרנות ומענקים קיימים ואלו המתוכננים לנשות ומשפחות המילואים יוחלו על נשות ומשרתי הקבע;

2. פיצוי כלכלי:

- פיצוי חודשי בשל פגיעה בהכנסות של בת הזוג של המשרת – יש לדאוג לפיצוי על אובדן ההכנסה בהיקפים השונים לעצמאיים ושכירים;
- דחיית משכנתא ללא ריביות והצמדה – בנק ישראל הוציא הוראה מיד לאחר ה 7.10 לאפשר דחיית משכנתאות לפרטיים ולעסקיים ללא ריבית והצמדה לבעלי צו 8. יש להכיל הוראה זו על משפחות משרתי הקבע;
- שעת היעדרות מהעבודה –בן זוג של מגויס למילואים מעל 5 ימי מילואים רשאי להיעדר שעה אחת ביום. יש להחיל את החוק וכל תיקון לחוק שיאושר על נשות משרתי הקבע בזמן חירום;
- יצירת מנגנון פיצוי מותאם לעצמאיות, המביא בחשבון את המורכבות של ניהול עסק כשבן הזוג משרת בקבע;
- הטבות בארנונה, חשמל ומים לאורך כל פרק זמן המלחמה;

3. זכויות ומוגנות במקום העבודה:

- מתן תמריץ למעסיקים לשמר את העובדות של משפחות משרתי הקבע;
- הוספת אמצעי אכיפה לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, תשס"ו-2006;
- מתן מענה לנשים שפוטרו או הוצאו לחל"ת בטרם עבר התיקון לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, תשס"ו-2006;
- תוספת ימי חופשה לצרכי סידורים ותפעול הבית;
- השוואת מכסת ימי היעדרות מהעבודה בשל מחלת ילד של בנות-זוג של משרתי מילואים למכסת הימים של הורה עצמאי או משמורן בלעדי;

פורום נשות ומשפחות משרתי הקבע – מלחמת "חרבות ברזל"

- מתן "שעת מילואים" מטעם המעסיק גם לנשים שאינן עובדות במשרה מלאה, וללא גריעה מזכות לשעת הנקה הניתנת לאימהות עם תינוק מתחת לגיל שנה ;
- מתן תמריצים למעסיקים לאפשר עבודה מהבית ;
- הארכת חל"ד על חשבון המדינה לנשות משרתי הקבע שבחל"ד, עד לסיום המלחמה או ל- 6 חודשים, מבלי שיפגעו או ייגרעו התנאים של חופשת הלידה כפי שמוגדרת היום בדין ;
- הארכת ימי אבטלה למי שנמצאת בחל"ת או התפטרות לאחר חל"ד בשל הקושי למצוא עבודה חדשה למי שכן זוגה משרת בקבע ;
- שימור זכויות עובדת לאחר לידה בחל"ת, גם מעבר לשנה ועד לסיום המלחמה ;
- הכרה בשירות בן הזוג בקבע בזמן המלחמה, כאחד החריגים לפיהם בת הזוג זכאית להתפטר לצורך טיפול בילד, מבלי לחכות תקופת אכשרה בת 90 ימים בטרם תהיה זכאית לקבל דמי אבטלה, ותהא זכאית לפיצויי פיטורין ;
- הארכת תקופת הזכאות לדמי אבטלה, בדומה למתווה בתקופת הקורונה ;
- מתן זכויות לנשות אנשי הקבע שהינן עצמאיות, בדומה לזכויות הניתנות למשרתי המילואים העצמאיים (דוגמת פיצוי על פגיעה בפריון והכנסות העסק בשל המלחמה) ;

4. סיוע נפשי

- קהילת המשפחות זקוקה בהקדם המידי להנגשה של מתן תמיכה נפשית. מבוקש סבסוד טיפולים רציפים לתקופת זמן של כשנה אצל אנשי מקצוע מומחים מתחום בריאות הנפש. כמו כן, נדרש להקצות גורמים מטפלים בהיקפים המתאימים גאוגרפית והזמינים לכך לכלל משפחות משרתי הקבע. במידה ויוחלט להרחיב את הטיפול במסגרת מכון הקבע בצה"ל, יש להקצות לכך תקציבים המתאימים לכלל המשפחות, לבצע התאמות להנגשת השירות לכלל המשפחות ובפריסה גאוגרפית רחבה ובדרך התקשרות ישירה של בת הזוג ללא תלות במשרת הקבע שנמצא בלחימה ואינו פנוי לכך.

השינוי והפגיעה העמוקה בשגרת החיים נוגעת לכל משפחות המגויסים וכשהיא מצטברת היא רבת השלכות, כפי שבא לידי ביטוי בניתוח הסקר שנסקר לעיל. כדי שנוכל לחזק ולשמר את החוסן הרגשי של הבית ולשאת את הימים המורכבים שאנו חווים ואת אלו שעוד עתידיים לבוא לאחר שהמלחמה תסתיים אנו מבקשות לתקן את העיוות שנוצר. מעתה התייחסו לכלל "נשות המגויסים - בקבע ובמילואים" שנושאות באומץ רב ובעוצמה רבה את השלכות שגרת חיים בצל מלחמה מהמורכבות שידענו כולנו.

בוועדה לקידום מעמד האישה בנושא סיוע ומתן זכויות לנשות המילואים שהתקיימה בכנסת ביום 20.12.2023 בה נציגותינו לקחו חלק, ואנו מודות על המקום להשמיע את קולנו בקרב מקבלי ההחלטות, שמחנו על ההבנה העמוקה של החשיבות בקרב חברות הועדה והנוכחים ועל ההבטחה שמעתה ישלבו את זכויותינו בכלל הפעולות המקודמות בעניין ואנו מאמינות בכך.

אנא שלבו זרועות בין משרדי הממשלה ובעלי התפקידים במערכות הרלוונטיות בכדי לייצר שוויון בהכרה, בסיוע ובתמיכה גם עבור קהילת נשות משרתי הקבע במהירות האפשרית. אנו מצפות לראות זאת בפרקטיקה בחוקים ובתכניות הסיוע המתגבשות לטובה בימים אלו .

בהערכה,

פורום נשות ומשפחות משרתי הקבע

פורום נשות ומשפחות משרתי הקבע – מלחמת "חרבות ברזל"

לפניות:

מורן חטב 0545429770

הדס וינגרד הבר 0502058008

נילי פרדמן 0547891565

יעל היבש 0525665826

אלה מדינה 0546897807

ליאל פריאנטי 0509853288

מתיה כץ - מנהלת קהילת "מאמאקבע משפחה-במדים" – 0523825554